

8 noyabr – Şuşamız azadlıq, Səbuhi şəhidlik zirvəsində qərar tutdu

Şəhidlər haqqında danışmaq və yazmaq daim ağrılıdır. Məni bağışlayın, şəhidlər bütün xalqa məxsus olub, hamının gözünün işığı, ürəyinin özəyi kimi dəyərləndirilsə də, şəhid olmuş hər hansı bir kəsin, insanın yaxını olduğu eşidilib duyulanda, daha çox narahatlıq keçiririk. Baxma da, hər neçə olsa da, o, sənin canının bir parçası, soyunun, kökünün, nəslinin bir nümayəndəsidir. Qarabağ savaşı başlayandan xalqımız 1988-ci ildən üzü bəri erməni separatçı və terrorçu təşkilatlarının heç bir çərçivəyə, qanuna söykənməyən, torpaq iddiası nəticəsində xalqımız minlərlə şəhid, on minlərlə itkin, yaralı, əsir vermiş, indiyə qədər izi-tozu, yeri bilinməyən övladların həsrətini çəkməkdədir. Qaçqın, köçkünlərimizin sayı isemilyondan o yana adlamışdır.

2020-ci ilin 27 sentyabrına qədər erməni-Azərbaycan cəbhəsində vəziyyətimiz acınacaqlı olsada, həmin gün Ermənistan ordusunun Azərbaycan ərazisinə yenidən təcavüzü nəticəsində “daha bəsdir” deyib, Azərbaycanın Ali Baş Komandanı İlham Əliyev ordumuza cavab hərəkətləri həyata keçirmək tapşırığı verdi. Bu tapşırıqdan sonra erməni-Azərbaycan müharibəsində ağılagəlməz dərəcədə əsaslı dönüşlər baş vermiş, cəngavər Azərbaycan oğulları erməni qəsbkarlarının cavabını layiqincə vermişlər.

Boz qurd iddiasında bulunan ciyərli Azərbaycan oğulları sırasında dayımnəvələri Süleymanov Səbuhi və Süleymanov Heydər Ələkbər oğlu kimi iki qardaşlar da ön cərgədə addımlayanlardan, erməni qəsbkarlarını gəbərdənlərdən idilər.

Səbuhi əsgəri xidmətini başa vurub ordumuzda maxe kimi xidmət edirdi. Amma Heydəri Səbuhi müharibədə döyüş-döyüşə səfərbərliyə çağırılıb Ağdam cəbhəsinə göndərmişdilər.

Səbuhi Ucar rayonunun Bərgüşad kəndindəndir. Ulu Həbibinin el-obasından, onun soyundan – kökündən gələnlərdəndir. Səbuhi qədim təhsil, məktəb və maarifçilik ənənələrinə bağlı olub, çoxsaylı ziyahılar yetirmiş. Bərgüşadın öz qəhrəman oğulları ilə öyünmək haqqı bəlkə də hamıdan çoxdur. Səbuhi

Bərgüşad kənd 1 sayılı orta məktəbində təhsil almışdı. Ürəyində saysız – hesabsız arzuları vardı Səbuhinin. Heyifki, bu arzuların əksəriyyəti cücərmədi, boy atmamış qaldı. Atası Ələkbər Əliheydər oğlu dünyasını vaxtsız dəyişdiyindən, ailə maddi çətinlik məngənəsində sıxıldığından onun arzuları çiçək açmağa macal tapmayıb özü ilə o dünyaya getdi. Səbuhigildəki maddi çətinlik onu həvəsdən salmadı. Amma bütün bunlara baxmayaraq, Səbuhi həvəsdən düşmüşürü. Vətəninə, xalqına, torpağına, dövlətinə xidmət etməni hər şeydən üstün tutdu Səbuhi. Ordu sıralarında olub, bacarıqlı əsgər kimi yetişib, o, öz əsas missiyasını Vətənə layiqincə gərəklə olmaqda görmüşdü Səbuhi. Əsgəri xidmətdə də elə buna görə böyük ümidlə yollanmışdı. Ordudan tərxis olunma vaxtı çatanda komandirlərinə ürək arzusunu bəyan etmişdi. Xidmət etdiyi dövrdə komandirlərinin böyük rəğbətini qazandığından onlar da Səbuhinin istəyinə qarşı çıxmamış və o, Azərbaycan ordusu sıralarında

həmin dövrdən maxe kimi qulluq etməyə başlamışdır.

Bəlkə də Səbuhi maxe kimi xidmət etməyə başladığıda içində xoşbəxt gün kimi Azərbaycan əsgərinin Qarabağdakı itirilmiş torpaqlarımızda öz haqqını bərpa etmək uğrunda hələ o vaxtlar çox düşünmüşdü. Bəlkə də Səbuhi elə ilk gün əsgəri xidmətə yollananda Qarabağ barədə, onu azadlıq gününü görmək barədə daha çox düşünmüşdü. Bəlkə sonuncu dəfə evlərindən anası Südəbə xanımdan ayrılıb döyüş bölgəsinə yollananda, bacıları Sədaqət, Simuzər və Səbinə ilə sağollaşanda da ürəyinə danmışdı ki, onun doğma rayona, kəndə qayıdışı şəhidlik zirvəsinə ucaldıqdan sonra baş verəcəkdir. Bəlkə də Səbuhinin içində belə bir hiss də baş qaldırmışdı ki, Azərbaycanın elm, sənət, ədəbiyyat, mədəniyyət, musiqi incisi – bütün azərbaycanlıların səcdəgahı – Şuşanın azad edilməsində digər qəhrəman Azərbaycan oğulları ilə bərabər erməni qəsbkarlarını gəbərtmək onun da tale payına düşəcəkdir. Bəlkədə Səbuhi elə buna görə şəhidlik zirvəsinə ucalmağı özünün ən böyük uğuru hesab edirdi... Bu “bəlkələri” biz sonsuz olaraq sadalayıb, sadalamamağımızdan asılı olmayaraq, Səbuhidən bizə onun örnək olan döyüşçü yolu, cəngavərlik bacarığı, Azərbaycan bayrağına bürünmüş Bərgüşad kəndindəki məzarıstanına torpağa qoyulduğu məzarlıqda uyuyan Səbuhinin ruhunu da sanki hər gün həmin azan səsi ziyarət edir. Həmin azanın bəzi ilmə və na-xışlarından Səbuhinin məzarının üstünə azadlıq simfoniyasının yeni partiturası, yəni yazıları sinxronlaşaraq şaquli xətlə keçib, Səbuhiyə həsr olunmuş notları dilə gətirərək deyir: “Sən Azərbaycanımızın ürəyinin özəyi olan Şuşamızın azadlığı uğrunda getdin! Yerin cənnətdə olsun, Səbuhi! Şəhidlər ölmür – Vətən bölünmür. Sən ölmədin! Sən sıramızdasan, Səbuhi!” Nə qədər Uca xalqımız var! Nə qədər bu xalqın təəssübkeş oğulları var! Şuşamızdan, Qarabağımızdan Azan səsi kəsilməyəcək! Hər dəfə həmin Azan səsinə Səbinə də ruhuna pay düşəcəkdir!

Rahat yat, xalqımızın qəhrəman oğlu, Səbuhi!

2020

həmin dövrdən maxe kimi qulluq etməyə başlamışdır.

Bəlkə də Səbuhi maxe kimi xidmət etməyə başladığıda içində xoşbəxt gün kimi Azərbaycan əsgərinin Qarabağdakı itirilmiş torpaqlarımızda öz haqqını bərpa etmək uğrunda hələ o vaxtlar çox düşünmüşdü. Bəlkə də Səbuhi elə ilk gün əsgəri xidmətə yollananda Qarabağ barədə, onu azadlıq gününü görmək barədə daha çox düşünmüşdü. Bəlkə sonuncu dəfə evlərindən anası Südəbə xanımdan ayrılıb döyüş bölgəsinə yollananda, bacıları Sədaqət, Simuzər və Səbinə ilə sağollaşanda da ürəyinə danmışdı ki, onun doğma rayona, kəndə qayıdışı şəhidlik zirvəsinə ucaldıqdan sonra baş verəcəkdir. Bəlkə də Səbuhinin içində belə bir hiss də baş qaldırmışdı ki, Azərbaycanın elm, sənət, ədəbiyyat, mədəniyyət, musiqi incisi – bütün azərbaycanlıların səcdəgahı – Şuşanın azad edilməsində digər qəhrəman Azərbaycan oğulları ilə bərabər erməni qəsbkarlarını gəbərtmək onun da tale payına düşəcəkdir. Bəlkədə Səbuhi elə buna görə şəhidlik zirvəsinə ucalmağı özünün ən böyük uğuru hesab edirdi... Bu “bəlkələri” biz sonsuz olaraq sadalayıb, sadalamamağımızdan asılı olmayaraq, Səbuhidən bizə onun örnək olan döyüşçü yolu, cəngavərlik bacarığı, Azərbaycan bayrağına bürünmüş Bərgüşad kəndindəki məzarıstanına torpağa qoyulduğu məzarlıqda uyuyan Səbuhinin ruhunu da sanki hər gün həmin azan səsi ziyarət edir. Həmin azanın bəzi ilmə və na-xışlarından Səbuhinin məzarının üstünə azadlıq simfoniyasının yeni partiturası, yəni yazıları sinxronlaşaraq şaquli xətlə keçib, Səbuhiyə həsr olunmuş notları dilə gətirərək deyir: “Sən Azərbaycanımızın ürəyinin özəyi olan Şuşamızın azadlığı uğrunda getdin! Yerin cənnətdə olsun, Səbuhi! Şəhidlər ölmür – Vətən bölünmür. Sən ölmədin! Sən sıramızdasan, Səbuhi!” Nə qədər Uca xalqımız var! Nə qədər bu xalqın təəssübkeş oğulları var! Şuşamızdan, Qarabağımızdan Azan səsi kəsilməyəcək! Hər dəfə həmin Azan səsinə Səbinə də ruhuna pay düşəcəkdir!

Rahat yat, xalqımızın qəhrəman oğlu, Səbuhi!

2020

Rahat yat, xalqımızın qəhrəman oğlu, Səbuhi!

*Nizami M mm dov
TAĞISOY,
filologiya elmləri doktru,
professor*